

Improvisatie met vliegende schoen

REPORTAGE, Van onze medewerkster Lonneke Regter

Gepubliceerd op 24 mei 2009 21:20, bijgewerkt op 21:22

DEN HAAG - Pre-verjaardag toont speelse veelzijdigheid Louis Andriessen.

'Word nooit 70', verzuchtte de componist Louis Andriessen (1939) zaterdag. En hij is het nog niets eens: op 6 juni zal het Holland Festival met concerten in Amsterdam zijn verjaardag vieren. Als aanloop besteedde het Haagse nieuwe-muziekfestival Dag in de Branding in vijf concerten op vijf locaties aandacht aan Andriessens vroege composities die zelden of nooit klonken.

Rond 1970 vroeg de componist zich af: 'Wat ben je eigenlijk aan het doen, jongen?', een periode die Andriessen zelf 'de jaren van reflectie' noemde. Hij nam afscheid van het symfonieorkest, volgens hem een log apparaat, en ging schrijven voor kleinere groepen.

Een, twee, voor orgel en instrumentalisten, is een resultaat van zijn ommezwaai. Zaterdagmiddag ging het in première – circa vijftig jaar na dato, uitgevoerd door studenten van het Koninklijk Conservatorium (waar Andriessen zelf studeerde en doceerde). Doorgaande tonen en ritmes leveren een tranceachtig effect op.

Een vergelijkbaar fraai stuk, met humor, is *Spektakel*, voor blazers, slagwerk en improvisatoren (1970): een dialoog tussen vrije improvisatie en strak ensemblespel. Het omgooien van lessenaars, enkele oerkreten en een rondvliegende schoen leidden tot een vermakelijke losbandigheid.

Slechts enkele jaren ouder, maar een stap terug in de tijd lijken de orkestwerken *Constructions for a Ballet* en *Anachronie II*, voor hobo en kamerorkest (1969), gespeeld door het Residentie Orkest onder leiding van Sylvain Cambreling. Tussen de revolutionaire ensembleconcerten fungeerden ze als charmant sandwichbeleg. Lange lijnen en warme klankvelden domineren.

Kopstukken uit Andriessens jonge jaren werden herdacht (Berio, Stravinsky, vader Hendrik), en enkele tijdgenoten mochten delen in de feestvreugde. Tussendoor herinnerde meedogenloos slagwerkgetimmer in *Workers Union* (1975) van Andriessen aan strijdgevoelens van fabrieksarbeiders. Vroege pareltjes als *IJzerfabriekje*, een zachtaardige verwijzing naar een machinecompositie van Mosolov en *Valse lente*, waarin een tenorsax ruw rustige melodieën

verstoort, toonden de speelse veelzijdigheid van Andriessen. Enkele nieuwere werken, zoals *Letter from Cathy* (2003), bewezen dat hij daar nog over beschikt.